

Zaaknr. : 790533
Kenmerk : 790535

Adviesnota bestuursopdracht invoering nieuwe belastingstelsel 2026

Behandelend ambtenaar: F. Chikar
Programmadirecteur: R. Wolbrink
Portefeuillehouder: K. van den Berg
Ambtenaar aanwezig bij Programmadirectie, Managementteam of Programma-overleg: Nee

Doel van de notitie: Vastelling door het Dagelijks bestuur van de bestuursopdracht voor de invoering van het nieuwe belastingstelsel per 1-1-2026. De bestuursopdracht zal vervolgens in de commissie FBD van 11 september 2024 beeldvormend worden besproken.

Samenvatting: Per 1 januari 2026 zal er voor de belastingen van de waterschappen een nieuw belastingstelsel van kracht zijn. De bedoeling is om met een nieuw stelsel een aantal urgente knelpunten op te lossen, waaronder de ongelijkmatige lastenontwikkeling. Waterschap Brabantse Delta bereidt zich voor op de implementatie van dit nieuwe stelsel. Vanwege het nieuwe belastingstelsel zal ook een nieuwe kostentoedelingsverordening worden gemaakt. Hierbij zullen de leermomenten van het vorige traject en de aanbevelingen van het externe onderzoek met betrekking tot het vorige kostentoedelingstraject meegenomen worden. De implementatie van het nieuwe belastingstelsel start met het vaststellen van de bestuursopdracht. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op wat het nieuwe belastingstelsel inhoudt, wordt inzicht gegeven in de rolverdeling van het AB en DB en worden de te doorlopen stappen in dit proces met bijbehorende planning weergegeven.

Advies: Het dagelijks bestuur stemt in met:
1. de bestuursopdracht voor de invoering van het nieuwe belastingstelsel per 1-1-2026

Bespreking in:	Vergaderdatum: (indien geen datum; type dan n.v.t.)
☐ Programmadirecteur	
☐ Programma-overleg	
☐ Programmadirectie	
☐ Managementteam	
☐ Overlegvergadering OR	
☒ Portefeuillehouderoverleg	9 juli 2024
☒ Dagelijks Bestuur	16 juli 2024
☒ Commissie Financiën Bedrijfsvoering en Digitalisering	11 september 2024
☒ Algemeen Bestuur (ter kennisgeving)	25 september 2024
☒ Check financiële en juridische paragraaf	
☒ Bijlage(n) bij het besluit Bestuursopdracht invoering nieuwe belastingstelsel 2026	790561
☐ Achtergronddocument(en)	

Aanleiding/context

De invoering van een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen in Nederland is noodzakelijk geworden door de behoefte aan een eerlijker, transparanter en efficiënter systeem. Het oude stelsel was verouderd en voldeed niet meer aan de moderne maatschappelijke en economische omstandigheden. De hervorming van het belastingstelsel is nodig om ervoor te zorgen dat de waterschappen hun taken efficiënt en duurzaam kunnen blijven uitvoeren, met oog voor klimaatadaptatie en milieubescherming. Het wetsvoorstel is goedgekeurd door de Tweede Kamer op 18 april 2024 en wordt momenteel verder behandeld door de Eerste Kamer. De invoering van het nieuwe stelsel is gepland per 1 januari 2026.

Beoogd effect

Het nieuwe belastingstelsel moet zorgen voor een eerlijkere verdeling van de lasten over huishoudens, bedrijven en landbouwers. Het stelsel is eenvoudiger en transparanter, wat helpt belastingbetalers beter te begrijpen waar hun bijdragen naartoe gaan. De herziening van de watersysteemheffing en andere heffingen moet leiden tot een kostenverdeling die gebaseerd is op de specifieke kenmerken en behoeften van het gebied.

De bestuursopdracht geeft inzicht in de te doorlopen stappen om de invoering van het nieuwe belastingstelsel te kunnen realiseren en welke rol en verantwoordelijkheid het DB en AB hierin hebben. Het uiteindelijke resultaat is een vastgestelde kostentoedelingsverordening en daaropvolgend de belastingverordeningen voor 2026.

Argumenten

1. **Eerlijkheid en evenredigheid:** Het nieuwe stelsel verdeelt de belastingdruk eerlijker over verschillende groepen belastingplichtigen. De nieuwe formules voor de toedeling van de heffingen aan ongebouwd en natuurterreinen zijn gebaseerd op het aantal hectare per 1000 inwoners, wat zorgt voor een eerlijker verdeling van kosten.
2. **Transparantie:** Het stelsel is transparanter doordat het voor burgers en bedrijven duidelijk maakt hoe de belastingen worden berekend en waarvoor ze worden gebruikt. Dit bevordert begrip en acceptatie.
3. **Bestendigheid en doelmatigheid:** Het stelsel is robuust en flexibel genoeg om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen. De belastinginning verloopt efficiënt zonder onnodige administratieve lasten.

Kanttekeningen en risico's

Het nieuwe belastingstelsel heeft gevolgen voor de nieuwe kostentoedeling en is een bestuurlijk relevant onderwerp dat voldoende aandacht behoeft in de DB- en AB-vergaderingen. Met onderstaande planning is ruimte voor de bestuurlijke dialoog en worden de termijnen gehaald.

Het wetsvoorstel voor het nieuwe belastingstelsel voor de waterschappen is op 18 april 2024 aangenomen door de Tweede Kamer. Vervolgens is het wetsvoorstel doorgestuurd naar de Eerste Kamer. De Eerste Kamer heeft op 10 juli 2024 een technische briefing over dit onderwerp gehouden en het voorstel wordt momenteel verder behandeld. De verwachting is dat de Eerste Kamer dit wetsvoorstel spoedig zal behandelen om de inwerkingtreding per 1 januari 2026 mogelijk te maken.

Financiële dekking

Er zijn geen extra financiële consequenties. De kosten voor de invoering van het nieuwe belastingstelsel is voorzien in de begroting 2024 en hier zal ook rekening mee worden gehouden bij het opstellen van de Begroting 2025.

Uitvoering

De invoering van het nieuwe belastingstelsel en het opstellen van een nieuwe kostentoedelingsverordening is een intensief en complex proces dat zorgvuldig moet omgaan met de belangen van verschillende

stakeholders. Een transparant en gedegen proces is cruciaal. Hieronder wordt de aanpak geschetst, inclusief belangrijke stappen en mijlpalen.

Stappen in het proces

1. Vaststellen bestuursopdracht

- **Omschrijving:** Het DB stelt de aanstaande wijzigingen en hun impact van de invoering van het nieuwe belastingstel vast en informeert het AB hierover.
- **Periode:** Commissie FBD 11 September 2024
- **Acties:** Het DB stelt de bestuursopdracht vast en de commissie FBD geeft in beeldvormende sessie advies over de aanpak en het geschetste proces.

2. Vaststellen uitgangspuntennotitie voor de kostentoedeling

- **Omschrijving:** Het AB stelt de kaders en uitgangspunten voor de nieuwe kostentoedelingsverordening vast. Er wordt BOB-methodiek gehanteerd waarbij een tweetal bijeenkomst worden georganiseerd om input van het AB te verzamelen en deze te integreren in de ontwerp kostentoedelingsverordening.
- **Periode:** Beeldvormend in november 2024 en oordeelvormend in december 2024.
- **Acties:** Het DB doet een voorstel, waarna het AB dit vaststelt.

3. Uitvoeren kostentoedelingsonderzoek

- **Omschrijving:** Voer een onafhankelijk onderzoek naar kostentoedeling uit op basis van de vastgestelde uitgangspunten. Dit onderzoek moet data en inzichten bieden voor een accurate en rechtvaardige kostenverdeling en rekening houden met toekomstige trends en ontwikkelingen.
- **Periode:** Q1 2025
- **Acties:** Uitgevoerd door de projectgroep.

4. Bestuurlijke afstemming bandbreedtes voor kostenbestanddelen en toepassing van tariefdifferentiaties

- **Omschrijving:** Doorloop het bestuurlijke traject om afwijkingen op basis van gemotiveerde gebiedskenmerken te bepalen. Bespreek en stel de toepassing van eventuele tariefdifferentiatie vast.
- **Periode:** Beeldvormend in maart 2025 en oordeelvormend in mei 2025 (Afgerond Q2 2025)
- **Acties:** Bespreken in de commissie Financiën, Bedrijfsvoering en Digitalisering.

5. Periodieke rapportage over de voortgang van de implementatie van nieuwe belastingstelsel inclusief opvolging aanbevelingen

- **Omschrijving:** Rapporteer schriftelijk over de voortgang van de invoering van het nieuwe belastingstelsel.
- **Periode:** Eind Q1 en eind Q2 2025
- **Acties:** Via schriftelijke mededelingen of commissie Financiën, Bedrijfsvoering en Digitalisering.

6. Vaststellen kostentoedelingsverordening

- **Omschrijving:** Het DB stelt het ontwerp voor de kostentoedelingsverordening 2026 op. Faciliteer een inspraakperiode en beoordeelt alle ingediende zienswijzen, waarna het AB de verordening vaststelt.
- **Periode:** Q3 2025
- **Acties:** Voorstel door het DB, vaststellen door het AB.

7. Vaststellen belastingverordeningen

- **Omschrijving:** Het DB stelt de belastingverordeningen 2026 op, waarna het AB deze vaststelt.
- **Periode:** December 2025
- **Acties:** Voorstel door het DB, vaststellen door het AB.

Voor de invoering van het nieuwe belastingstelsel is een uitgebreid bestuurlijk en ambtelijk proces vereist. Het bestuurlijke proces is hierboven geschetst. Het ambtelijke proces omvat onder andere het opstellen van overeenkomsten voor aparte afvalstromen, de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. Daarnaast omvat het de implementatie van wijzigingen voor heffingen en administratie, evenals de uitvoering van juridische, financiële en beleidsanalyses, inclusief de toepassing van de handreikingen van de Unie van Waterschappen (UvW). Het AB zal gedurende het hele traject op de hoogte worden gehouden van de voortgang via voortgangsrapportages.

De invoering van een nieuw belastingstelsel voor de waterschappen per 1 januari 2026 is een belangrijke stap naar een eerlijker, transparanter en efficiënter systeem. De aanbevelingen en leermomenten uit het vorige kostentoedelingstraject worden meegenomen om het proces te verbeteren. Met een gedegen aanpak en zorgvuldig proces streven we naar een breed gedragen en rechtvaardige kostentoedelingsverordening.

Communicatie

Een communicatieplan wordt ontwikkeld voor zowel interne (medewerkers, management) als externe (burgers, bedrijven) doelgroepen. Belangrijkste doelstellingen zijn het verbeteren van informatie-uitwisseling en het vergroten van betrokkenheid. Implementatie omvat een gedetailleerd plan met een specifieke tijdlijn voor activiteiten, gericht op effectiviteit en consistentie. Door deze aanpak wordt zowel intern als extern een heldere en consistente communicatie gegarandeerd, essentieel voor een goed functionerende organisatie en betrokkenheid van alle belanghebbenden.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

Voor de invoering van het nieuwe belastingstelsel wordt intensief contact gezocht met de Brabantse Waterschappen en gebruik gemaakt van elkaars expertise daar waar nodig.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

n.v.t.